

Ne Yazık Ki, Koronavirüs Ekoloji İçin Uzun Vadede Kötü Haberler Taşıyor¹

Clément Fournier

Çeviri: Melis Kayhan

Yeni koronavirüsün neden olduğu geçici ekolojik sonuçlar medyada iyi haber olarak gösteriliyor. Ancak uzun vadede, büyük ihtimalle ikinci plana bırakılacak olan ekoloji ve iklim kriziyle ilgili problemler için bu kötü bir haber.

Elbette, yeni koronavirüs krizi kısa vadede olumlu ekolojik etkiler yarattı. İnsanları mecburi olarak ev hapsine alan Çin’de gördüğümüz gibi, endüstriyel faaliyetlerde büyük bir düşüş yaşandı. Bu, kömüre dayalı elektrik üretiminde ve onunla gelen kirlilikte bir azalmaya yol açtı.

Dünya genelinde de durum aynı: Virüsün yayılımını durdurmak için hükümet liderleri vatandaşlarına evde kalın çağrısı yaptılar. Üretim azalınca, kaynaklar üzerinde daha az baskı vardır, ulaşımda daha az yakıt yakılır, sonuçta daha az karbon emisyonu ve daha az hava kirliliği oluşur. Bununla birlikte, tüm bunlar geçicidir ve uzun vadede, korona virüsün çevresel etkileri muhtemelen ekolojiyi arka plana atacaktır. Şimdi bunun nedenini anlayalım.

Koronavirüs Krizi ile **Artık Ekoloji Hakkında Konuşmuyoruz**

Koronavirüs krizinden önce iklim hareketi açıkça hız kazanıyor ve ilgi çekiyordu. Friday’s For Future ya da Extinction Rebellion gibi sivil itaatsizlik hareketleri her yerdedi. Aynı zamanda bilimsel topluluklarda, uzmanların bulgularını ve endişelerini paylaşmak için daha fazla alanı vardı.

Ancak yeni koronavirüs krizinin başlamasından bu yana, tüm bu medyatik momentum aniden ortadan kayboldu. Birkaç ay önce Avustralya’da, Amazon ormanında veya Kaliforniya’da yaşanan inanılmaz yangınları neredeyse unuttuk. Aslında bu bir yandan mantıklı: Her birimizi tehdit eden, somut sonuçları olan yakın ve muhakkak bir problemin ortasındaiken, iklim değişikliği ya da biyo-çeşitlilik kaybı gibi uzak problemleri hangimiz duymak ister ki?

Bu ekolojik sorunları çok önemli görmemize rağmen biz, *Youmatter*’da, hiçbir şey olmamış, sanki insanların zihinleri (haklı olarak) bugün ulusal olarak ne durumda olduklarına, kaç kişinin enfekte olduğuna veya öldüğüne, enfeksiyon sayılarının zirve yapmasından ne kadar uzakta olduğumuz gibi daha endişe verici konulara odaklanmamış gibi, onlar hakkında konuşmayı zor buluyoruz.

¹ Orijinal Kaynak: Fournier, Clément. (2020, March 25). “Unfortunately, Coronavirus Is Bad News For Ecology In The Long Term” *Youmatter*, Link: <https://youmatter.world/en/coronavirus-bad-ecology-long-term>

Atıf Şekli: Fournier, Clément. (2020, Mart 28). “Ne Yazık Ki, Koronavirüs Ekoloji İçin Uzun Vadede Kötü Haberler Taşıyor”, Çev. Melis Kayhan. *sosyalbilimler.org*, Link: <https://sosyalbilimler.org/koronavirus-ekoloji>

Gerçek şu ki, şu an yaşadığımız bir kriz karşısında geleceğin krizleri hemen daha az önemli görünüyor. Endişe etmemiz gereken başka şeyler de var. Ancak, salgın bittiğinde ve devletler şirketlere para yardımı yapmayı bıraktığında, her şeyin eski haline döneceğine ve ekoloji hareketinin tekrardan hız kazanacağına inanmamalıyız. Çünkü, muhtemelen tam tersi olacak.

Ekonomik Kriz ve Ekoloji: Kısa ve Uzun Vadeyi Ayırt Etmek

Sağlık krizinden sonra ekonomik ve sosyal krizin yönetilmesi gerekecek. Korona virüsün ekonomik sonuçlarının muazzam olacağını zaten biliyoruz. Bu aşamada spekülasyon yapmadan kesin rakamlar vermek zor, ancak bazı ekonomistler 2008-09'dakinden daha ciddi bir krizden bahsediyorlar. Ekolojik hareket için bu da kötü bir haber.

Kuşkusuz, CO₂ emisyonları azaldıkça çevresel göstergelerde iyileşmeler göreceğiz. Bununla birlikte, uzun vadeli sosyal ve ekonomik etkileri korumak için, senaryo büyük olasılıkla 2009 yılının ekonomik çöküşü ile aynı olacaktır.

Ekonomik bir krizle karşı karşıya olan bir toplumda, eğilim neredeyse her zaman aynıdır: tüm çabalar "iyileşme" üzerine yoğunlaşır. Devlet, tüketimi teşvik etmek için bankacılık sistemine büyük miktarda para enjeksiyonu yapar, verimliliği artırmak için "gerekli olmayan" sektörlerdeki maliyetler azaltılır, kamu bütçeleri teşvik politikalarına yönlendirilir... Kısacası, krizi önlemek için sağlam bir ekonomik paket devreye sokulur. Peki ya ekoloji? İkinci plana atılır.

Ekoloji (Çok) Kısa Vadeli Ekonomi İçin Hayati Değildir

Kamu idareleri, tıpkı işletmeler ve bireyler gibi aynı zorluklarla karşı karşıya kalacaklar, bu yüzden hangi savaşılar girip girmeyeceklerini dikkatlice seçmeleri gerekecek.

İşletmeler açısından ise, büyük olasılıkla kayıpları telafi etmeye ve işleri tekrar canlandırmaya, kurumsal sosyal sorumluluk ve ekolojik değişimden daha fazla kaynak ayrılması anlamına gelecek. Muhtemelen pazarlama için de daha fazla bütçe ayrılacak ve çevreci tasarım bütçelerden nasibini daha az alacak. Mesele şu ki, şirketlerin daha pahalıya mal olan ekolojik, organik veya adil ticaret ürünü pazarında değişiklik yapmaları çoğu zaman daha zor olacak. Muhtemelen çevreci olmayı seçmeyecekler.

Ayrıca, işin tüketici tarafında bu, daha pahalı ürünler için elde daha az para olması demektir. Bir noktaya kadar, bu genellikle daha ucuz ve daha az sürdürülebilir olan endüstriyel ürünlere geri dönüş anlamına gelecek. Benzer şekilde, çalışan açısından ise, gelir kayıplarını telafi etmek için yeniden yapılanma planlarının bir parçası olarak, her hafta birkaç saat fazla mesai yapmak zorunda kalacaklar. Bu insanların büyük bir kısmı, büyük olasılıkla sevmedikleri işleri yaparken düşük maaş almaya devam edecek olan düşük vasıflı işçiler olacak. Ertesi günü görmek için yaşayacaklar, çevreci davranışları benimsemek için değil.

Aynı şey devlet için de geçerli olacak. İyileşme planları için olağanüstü bütçelere ihtiyaç duyulacak ve ekolojik geçiş ön planda olmayacak, özellikle vergileri arttırmanın kolayca düşünülebilir olmadığı bir

bağlamda. Devletin önceliği, istihdam ve ekonomik iyileşme olacak. Çevreye, eşitsizliklere, eğitime gelince... bunlar önemli ve aktif bir endişe olmamaya devam edecekler.

London School of Economics tarafından 2008 krizi sonrası kamu politikaları üzerine yapılan bir çalışma bunu iyi gösterdi: Model hemen hemen her yerde aynı oldu. İlk olarak, bankalar kitlesel olarak finanse edildi, para basma ve borç yoluyla ekonomik iyileşme yapıldı... Ardından bu borcu azaltmak için bir kemer sıkma politikası geldi. Ve kemer sıkmayı bilirsiniz... Gelecekteki zorluklar için ayrılan tutarlı bütçeyle pek bir alakası yoktur.

Problemlerle Kronolojik Sıraya Göre Başa Çıkmak

Toplum kesinlikle her zaman yaptığı şeyi yapacaktır: problemlerle kronolojik sıraya göre başa çıkmak. Yani, en acil konular önce ele alınacaktır. Eğer ekonomik kriz derinse, o zaman aciliyet istihdamı, satın alma gücünü ve rekabet gücünü geri kazanmak olacaktır.

Benzer şekilde, çevre aktivistlerinin konuşmaları, ekonomik bir krizde siyasi bir manzarada kendilerine yer bulması çok daha zor olacak. Ekonomiden önce ekoloji fikrini savunmak, büyük olasılıkla sadece ekonomi iyi olduğunda işe yarayacaktır...

Bu nedenle, ay sonuna ulaşmak için mücadele edenlere, gezegen adına biraz daha fedakârlık yapmaları gerektiğini anlatmak ve onların da bunu anlaması zor olacaktır. Genel nüfus, Fransa'daki sarı yekeklilerin son zamanlarda gösterdiği gibi, bu fikirleri kabul etmiyor.

Paradigma Değişimi Tezi

Şimdi ise geriye, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un önerdiği gibi bir radikal paradigma değişimi tezi kalıyor. Macron, belirli sektörleri (örneğin; ekoloji, sağlık) piyasa mantığından çıkarmaktan, dayanışma, yeniden dağıtım, kamu hizmetlerini güçlendirmek ve uzun vadeli esnekliği finanse etmekten bahsetti. Ekolojik geçiş temelinde ilerlemeye devam etmek ve aynı zamanda bir ekonomik krizi yönetmek için, gerçekten de bu tür bir duruş almamız doğru olacaktır.

Ancak, bu tür niyetlerin samimiyetine karar vermeden önce bile, akıllarda bir soru var: Bu vizyon nasıl hayata geçirilebilir? Piyasada en düşük fiyatlarla hizmet ve ürün sunanların kazandığı küreselleşmiş bir ekonomik sistemde yaşıyoruz. Ve yakında bu rekabetin daha da şiddetleneceği bir kriz bağlamında da yaşayacağız. Peki, daha eşitlikçi vergilendirme gibi konular nasıl olacak?

Kendi yakıtını, yani kârını kısıtlarken ekonomik makine nasıl hayata döndürülebilir? Ve makine tekrar canlanmazsa yatırımlar nasıl yapılabilir? Borç? Belki, ama ne pahasına? Yeşil teknolojilere ve üretimlere yapılan yatırımlar genellikle daha az verimlidir (rüzgâr türbinlerine karşı petrolü düşünün), bu nedenle muhtemelen ilk seçenek olmayacaklardır.

London School of Economics'in yaptığı bir çalışma rehber görevi görebilir: Ekonomik göstergelerimizi değiştirin, GSYİH'yı geride bırakın ve atık azaltma ve yönetimi, eşitsizliklerle mücadele, finansman yapılandırma gibi sektörlerde değeri ölçme yolları yaratın... Kısacası, sistemi değiştirin.

Bununla birlikte, böyle bir “yeni anlaşma”nın yürütülebilmesi için, gezegendeki büyük ekonomik güçler devreye girmelidir. Ama bunun olabileceğine gerçekten inanıyor muyuz? En olası senaryo, 20. yüzyılın ekonomik ve finansal krizleri sırasında her zaman olan şeylerin gerçekleşmesi: İyileşme, kemer sıkma, iyileşme... Ta ki bir dahaki sefere kadar. Ekoloji bekleyecek. Ve muhtemelen bir sonraki ekonomik krizlerden sorumlu olacak.

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube’da @sosbilorg kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*’i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten abonesi olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org’da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

Aynı zamanda yayımlanan çalışmaların size WhatsApp üzerinden gönderilmesini talep ederseniz bit.ly/SosyalBilimlerWhatsApp linki üzerinden “Sosyal Bilimler WhatsApp Grubu”na katılabilirsiniz.